

ЗАПОРІЗЬКА СПЕЦІАЛІЗОВАНА ШКОЛА І–ІІІ СТУПЕНІВ №100
ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ВІДДІЛ ОСВІТИ ДНІПРОВСЬКОГО РАЙОНУ
ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Конкурс пошукових робіт «Твої герої, Запорізький краю»
Напрямок «Наша гордість і слава»

Тема: «Педагог з великої літери»

Роботу виконав: Головін Олег Вячеславович
Запорізька спеціалізована школа І-ІІІ ст. №100
9 –А клас
Керівник: Климова Тетяна Михайлівна
Запорізька спеціалізована школа І-ІІІ ст. №100
заступник директора з НВР, вчитель
української мови та літератури

м.Запоріжжя
2016р.

Вступ

Душею красиві і дуже добрі,
Талантом Ви сильні і серцем щедрі.
Всі Ваші ідеї, мрії про гарне,
Уроки, затії не будуть тут марні,
Ви до дітей дорогу зуміли знайти,
Нехай чекає Вас успіх в подальшій житті.

Такий невеличкий вірш я згадую, коли розмова заходить про навчання і педагогів. Зараз я пам'ятаю всіх своїх учителів, адже навчаюсь у школі, але я не впевнений, що через 10-20 років згадаю всі їх імена. Я думаю, ви не будете сперечатися, якщо я скажу, що все ж час стирає в нашій пам'яті імена вчителів і добре зібратися гуртом зі своїм класом і згадати, як саме ці вчителі вели ваші уроки і, звісно, прийти до думки, що вчитель - це покликання йти назустріч дітям.

Сьогодні наша розмова буде йти саме про такого вчителя. І не просто про вчителя, а про людину, яка усе своє життя віддала дітям. Ну що ж почнемо знайомитися з життям і сьогоденням Педагога з великої літери.

Соляник Лідія Антонівна, вчитель фізики, Заслужений учитель України.
Народилась 3 червня 1939 року.
Педагогічний стаж - 49 років.

Перше знайомство з учителькою... Це сталося у 2015 році. Як виявилось, Лідія Антонівна була класним керівником мого батька, і він вирішив познайомити мене з цієї прекрасною людиною. Коли я в перше побачив Лідію Антонівну, я подумав, що вчитель – це її покликання, адже в неї глибокі очі, загадковий погляд, лагідна посмішка і, здається, вона все у світі знає. Коли бачиш її, так і хочеться пізнати її ближче, послухати її історію життя.

А життя її насичене подіями і невтомною працею.

Важке дитинство... Рано пішла з життя мати, найріднішими залишились батько і три сестри, які все життя допомагають і підтримують одна одну.

Під час війни родина Соляників жила в Томаківці Дніпропетровської області, де закінчила 1 клас. У другий клас Лідія пішла вже в місті Запоріжжі у школу №22 (колишня школа №56). Ось уже третій клас і знову нова школа. З третього по десятий клас навчання тривало у школі №46.

Коли Лідія Антонівна згадує шкільні роки, то на її обличчя грає посмішка, адже було багато цікавих історій і моментів, які зіграли ключову роль в її виборі подальшої професії. Лідія вже з дитинства була активною і полюбляла допомагати своїй першій вчительці Фашенко А.А.. Дуже часто у старших класах допомагала класному керівникові у проведенні різних свят і позакласних заходів.

Також була одна історія: всіх деталей Лідія Антонівна не пам'ятає, але головним було те, що у шостому класі вчителька фізики поставила за рік не п'ять, а чотири (на той час була п'ятибальна система оцінювання). Для Лідії

Антонівни це був справжній удар по її гордості, адже Лідія завжди ставила собі мету - бути відмінницею. І Лідія Антонівна підкреслює, що, напевно, ця подія стала стартом для вибору професії вчителя фізики.

Плинув час, і Лідія Антонівна закінчила школу, вступила до інституту. Навчання було важке, але все ж Лідія успішно закінчила вищий навчальний заклад. Життя в інституті було насичене, і тому дуже часто Лідія Антонівна і її одногрупники збираються разом і згадують часи навчання.

(Одна з багатьох зустрічей одногрупників)

Становлення професійного росту

Після закінчення навчання в інституті. Лідія Антонівна відразу ж пішла працювати до школи. Я навіть можу уявити в той час Лідію Антонівну... Струнка, гарна, повна енергії і, звісно, все ж ті, як і донині великі блакитні очі.

Молода вчителька, закохана в фізику, а учні, закохані в її уроки. Лідія Антонівна згадує, що до кожного уроку вона готувалась, як до першого, знаходила різні креслення приладів, яких не вистачало в кабінеті, а вмілі руки її чоловіка Віктора Івановича Соляника майстрували їх.

(Одна з багатьох лабораторних робіт при участі саморобного приладу)

Майже кожен урок учителька проводила у формі діалогу. Вона тримала у інтелектуальному напруженні кожного учня, адже будь-якої миті могла запитати кожного з них. Усі до одної відповіді тримала у своїй неймовірній пам'яті. Якщо учень робив помилку, то через декілька уроків знову питала його. Діти, за її словами, не хотіли потрапляти у закутки її пам'яті, тому кожен старався вчити все.

Лідія Антонівна навчила учнів, щоб вони розуміли теоретичний матеріал, який могли використати при рішенні задач, а головне - застосувати на практиці.

Вчителька любила проводити позакласні заходи, вечори цікавої фізики, конкурси знавців фізики. Але найбільше вона любила організовувати для старшокласників екскурсії до Дніпрогесу.

(після однієї з багатьох екскурсій до Дніпрогесу)

Лідія Антонівна працювала не в одній школі, на її рахунок педагогічна робота в таких школах:

- школа № 33, Лідія працювала там з 1961 по 1980 роки, за ці роки випустила 4 класи.
- паралельно тривала робота у школі № 67, де також випустила один клас.
- школа №46, вчителька працювала з 1980 по 1988 роки, і в цій школі не обійшлося без класного керівництва, Лідія Антонівна випустила три класи.
- останнім місцем роботи стала школа №100, і в цій школі допомогла двом класам увійти до дорослого життя. Праця тривала з 1988 по 2010 роки.

Відгуки колег

Але однією школою праця вчительки не завершувалась. Лідію Антонівну знали і поважали всі вчителі фізики Заводського та Ленінського (по новому Дніпровський район) районів, адже керувала вона методичним об'єднанням спочатку в Заводському районі (1980-1988 рр.), а потім праця тривала у Ленінському (1990-2004 рр.) - загалом 22 роки. Про її діяльність як керівника методичного об'єднання красномовно свідчать слова вчителя фізики Маяцької Г.О.: "Лідію Антонівну Соляник я знаю з першого року своєї

педагогічної діяльності. Перша зустріч на засіданні методичного об'єднання вчителів фізики показала, що це та людина, до якої можна звернутися з будь-яким питанням, яких так багато у випускника. І не лише для мене Лідія Антонівна завжди була прикладом високого професіоналізму, творчого підходу до своєї роботи. Ми бували в неї на відкритих уроках, спостерігали, як вона майстерно підтримує зацікавленість та увагу на уроках, реалізує індивідуальний підхід, враховує вікові та психологічні особливості. Для молодих вчителів уроки Лідії Антонівни були справжньою педагогічною практикою, де ми спостерігали досконале володіння різноманітними формами та методами роботи на уроках. Так склалася доля, що ми знову зустрілися через декілька років. Лідію Антонівну роки не змінили: та ж старанність, працьовитість, доброзичливість. Вона, як завжди, у творчому пошуку. Навіть у приватній бесіді відчувалось, що Лідія Антонівна вільно орієнтується у спеціальній і методичній літературі, творчо її використовує. Її уроки такі ж емоційні, вона вміла знайти підхід до кожного учня. і, мабуть, найголовніше, що не лише молоді, а й досвідчені вчителі мали змогу завжди порадитися або просто порівняти свої думки з думками висококласного методиста".

(пояснення нового матеріалу учням)

(у своєму звичайному темпі іде урок)

Учителька багато працювала для того, щоб у майбутньому її не забували і тому завжди вивчала щось нове. У свою чергу інші вчителі вивчали її досвід, і кожен брав щось для себе.

Було узагальнено роботу Лідії Антонівни з проблеми "Активізація пізнавальної діяльності на основі електронних засобів (ІКТНФ)". Про результативність говорили відкриті уроки у вигляді диспутів, семінарів та конференцій. Також було узагальнено її досвід "Впровадження в навчальний процес індивідуальних і фронтальних форм роботи на уроці". Всі діти були зайняті тим, що їм більше подобалось (звісно, з теми уроку). Одні учні працювали біля дошки, інші робили індивідуальне завдання за партами, асистенти допомагали готували досліди.

В якій би школі Лідія Антонівна не працювала, її завжди згадують як вчителя-новатора. Наприклад, у школі №46 вона першою в місті вирішила використовувати шкільний телецентр для проведення уроків. На базі її досвіду були навіть курси з використанням телецентру у навчально-виховному процесі. Також вона впровадила заняття у вигляді ділової гри. Вчителі на деякий час знову ставали учнями, для того, щоб відчути на собі, як тривожно бути учнем, і, на думку Лідії Антонівни, ставали більш прихильними до дітей.

У Запорізькій спеціалізованій школі №100 (до речі, в якій навчаюсь я) Лідію Антонівну також згадують теплим словом, адже під її керівництвом учні брали участь у Всеукраїнському природничому інтерактивному конкурсі "Колосок". Вона дуже ретельно готувала учнів до цього конкурсу, використовувала відеоматеріали, проводила телеуроки. Завдяки такій старанній праці конкурс набув у школі великої популярності. Учасники ставали призерами цього конкурсу, а потім і переможцями й отримували "Золоті" сертифікати.

Натхненна праця вчительки давала свої плоди: її учні ставали постійними переможцями районних та призерами обласних олімпіад з фізики, її вихованці закінчували школу, та багато з них вирішили вступати до технічних вузів.

(Лідія Антонівна з призерами районних і обласних олімпіад)

Досягнення і нагороди

Досягнення Лідії Антонівни у педагогічній діяльності знайшли велике визнання. Вона спеціаліст вищої категорії та має педагогічне звання учитель-методист.

Має безліч почесних грамот, високі урядові нагороди:

- нагрудний знак "Відмінник народної освіти УРСР" (1978р.);
- медаль "За трудову доблесть" (1979р.);
- звання "Заслужений вчитель Української РСР" (1982 р.).

Є одна з багатьох подій, яку вона запам'ятала на все життя. Цією подією стала поїздка у складі делегації від міста Запоріжжя на святкування 8-ї річниці Незалежності України. Свято залишило незабутні враження. Відусюди линула тільки українська мова, всіх до одного переповнювало патріотичне піднесення. Свято було неймовірне.

Усі учні любили Лідію Антонівну, хтось за дисципліну, хтось за цікаві уроки, хтось за захоплені досліди. Кожен бачив у Лідії Антонівні свою вчительку і тому є зрозумілим, чому випускники по одному, або навіть цілим класом приходили до вчительки і просили зробити з ними фото.

(випускники 2002 року з улюбленою вчителькою фізики у кабінеті)

(з учнями випуску 1997 року)

Як вже було сказано, Лідія Антонівна підтримує зв'язок зі своїми одногрупниками, але зустрічаються вони не лише на загальних зборах раз у 5 років.

На жаль, час невблаганний... Він лине швидко і не помітно, а за розмовою з цікавою людиною час, здається, біжить. Зустріч з Лідією Антонівною добігає кінця. Але я не можу не задати ще декілька питань, про те, як після виходу у 2010 році на відпочинок, продовжується її життя. Вона розповіла, що любить свою дачу: вирощує овочі, консервує, варить варення (вишневе, грушеве, сливове, суничне, абрикосове). Як і в дитинстві любить солодощі, абрикосове варення для неї, як мед. Є в неї ще одне захоплення. Вона займається рукоділлям: шиє з різних кольорових клаптів старого одягу пледи. Для цього треба мати естетичний смак, щоб зі звичайних клаптів тканини вийшли гарні і привабливі візерунки. Лідія Антонівна під час розповіді часто згадувала, що їй по життю щастить на добрих людей. Слухаючи цю людину, думаю: "Бо вона добра людина, людина, яка прийде на допомогу, ось до неї і тягнуться такі ж люди". Вона підтримує зв'язок з учнями усіх випусків, а було їх десять. Вона досі згадує своїх однокурсниками, та й ті теж її не забувають.

(Одногрупники і друзі вітають вчительку з ювілеєм)

Головним для неї все життя були діти: її учні, її син. Вона пишається своїм сином, Сергієм Вікторовичем Солянником. Він добре навчався, машинобудівельний інститут закінчив з відзнакою. Звісно, зараз Лідія Антонівна цінує понад усе - здоров'я.

Після розмови перед очима стоїть така картина: вчителька йде назустріч дітям, вони вітають її і питають, як її здоров'я, заглядають у її великі блакитні очі, вона кожному з них посміхається - всіх чує, всіх розуміє, з кожним знайде час поговорити. Вчителька і діти... Йде вона на зустріч дітям все своє велике і неймовірне життя - це і є її покликання.

Прощаючись з Лідією Антонівною відчуваю: познайомився з незвичайним життям, з життям, якому немає дна - багатим на розповіді і щедрим на знання, з життям Людини з великої букви.